

AV-ALAN JURIDIikka

(4) TYÖSOPIMUKSET

Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu

Marraskuu 2023

TYÖLAINSAÄDÄNTÖ

- **Työlainsäädäntö**

- Työlainsäädännön lähtökohtana on työntekijän suojeluperiaate. Tämän vuoksi työlainsäädännössä on pakottavia säännöksiä, joista ei voi sopimuksin poiketa työntekijän vahingoksi.
- Suomen työlainsäädäntö ja työelämän suhteet:
<https://tem.fi/documents/1410877/2918774/Suomen+ty%C3%B6lains%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6+ja+ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4n+suhteet/66681b2a-b817-4f79-8482-9f26091f7602>

- **Työlainsäädäntöön kuuluvia asioita:**

- Työsopimukset
- Työaika
- Lisäkorvaukset
- Työterveyshuolto
- Työsuojelu ja työturvallisuus
- Yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltö
- Nuoret työntekijät
- Lomauttaminen
- Työsopimuksen päättäminen
- jne.

ERILAISTA TYÖSOPIMUS- JA TYÖOIKEUSTIETOA

- **Tyosuojelu.fi**

- <https://tyosuojelu.fi/etusivu>
- <https://tyosuojelu.fi/tyosuhde/tyosopimus>

- **Työ- ja elinkeinoministeriö**

- <https://tem.fi/documents/1410877/2918935/Ty%C3%B6sopimuslaki/079fe475-983b-453a-9bd5-d4d9205ed58f/Ty%C3%B6sopimuslaki.pdf>

- **Teme (Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto)**

- Työsopimus ja mallisopimukse: <https://www.teme.fi/fi/tyoelama-ja-toimeentulo/tyosopimusmallit/>

- **Työturvallisuuskeskus (TTK)**

- <https://ttk.fi/>
- Elokuva- ja TV-tuotantoalan tyosuojeluopas (myös turvallisuuden tarkistuslista):
<https://ttk.fi/wp-content/uploads/2022/03/Elokuva-ja-tv-tuotantoalan-tyosuojeluopas.pdf>
<https://ttk.fi/julkaisu/elokuva-ja-tv-tuotantoalan-tyosuojeluopas/>

- **AVEK**

- Ohjeistus työnantajavastuista: https://www.kopiosto.fi/app/uploads/2021/03/18084915/AVEK-Creve-tyonantajaohjeistus_2022.pdf

- **Yrittäjät**

- <https://www.yrittajat.fi/tyonantajalle/nain-palkkaat/tyonantajan-sopimukset/tyosopimuslain-ja-tyoaikalain-muutokset-1-8-2022/>

TYÖSUHTEET JA TYÖSOPIMUKSET

- *Mitä tulee ottaa huomioon, kun tekee työsopimuksia?*
- **Työsopimus on työntekijän ja työnantajan välinen sopimus sovitusta työntekijän tekemästä työstä työsuhteessa.**
- **Työlainsäädäntö**
 - Työsuhteisiin ja työsopimukseen sovelletaan työoikeutta, jonka keskeisiä lakeja ovat esimerkiksi:
 - Työsopimuslaki (2001/55)
 - Työaikalaki (2019/872)
 - Vuosilomalaki (2005/162)
 - Työterveyshuoltolaki (2001/1383)
 - Yhdenvertaisuuslaki (2014/1325) ja laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1986/609)
 - Työturvallisuuslaki (2002/738)
 - Laki nuorista työntekijöistä (1993/998)
 - Työlainsäädäntöön kuuluu paljon pakottavaa lainsäädäntöä, jota tulee lähtökohtaisesti noudattaa kaikissa työsuhteissa.
 - Monista asioista ei ole tarvetta sopia työsopimuksessa, koska työlainsäädäntö määrää, miten tulee toimia. Määräaikaisen työsopimuksen irtisanomisaika on kuitenkin sovittava, jos sen haluaa sopia.
 - Myös työehtosopimukset määrittelevät sitä, mitä työsopimuksessa voi sopia.

TYÖSOPIMUKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

- *Mistä työsopimuksessa tulisi sopia?*
- **Työlainsäädäntö nimeää työsopimukseen sisällytettäviä keskeisiä asioita:**
 - Työnantajan ja työntekijän tiedot (ml. koti- tai liikepaikka)
 - Työnteon alkamisajankohta
 - Määräaikaisen työsopimuksen kesto ja määräaikaisuuden peruste
 - Koeaika
 - Työntekopaikka
 - Työntekijän pääasialliset työtehtävät
 - Palkan ja muun vastikkeen määräytymisen perusteet ja palkanmaksukausi
 - Säännöllinen työaika
 - Sovellettava työehtosopimus
 - Vuosiloman määräytyminen
 - Irtisanomisaika tai sen määräytymisen peruste (toistaiseksi voimassa oleva sopimus)
- Lisäksi av-alan työsopimuksessa sovitaan usein myös tekijänoikeuksista ja salassapitovelvollisuudesta.

TYÖEHTOSOPIMUKSET

- *Milloin tulee noudattaa työehtosopimusta?*
- **Normaalisitova työehtosopimus**
 - Työnantaja on velvollinen noudattamaan normaalisitovaa työehtosopimusta, jos se kuuluu sopimuksen solmineeseen työnantajaliittoon tai sopimus on tehty koskemaan juuri kyseistä työnantajayritystä.
- **Yleissitova työehtosopimus**
 - Yleissitovalla työehtosopimuksella tarkoitetaan työehtosopimusta, jota jokainen alalla toimiva työnantaja on vähimmäistasona velvollinen noudattamaan solmimissaan työsuhteissa.
 - <https://stm.fi/tyosuojelu/tes>
- **Av-alan työehtosopimuksia:**
 - Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus:
 - Finlex: <https://finlex.fi/fi/viranomaiset/tyoehto/paatokset/2023/>
 - TEME: https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2023/04/elotes_2023_2025.pdf
 - APFI / Yhteenveto: <https://apfi.fi/wp-content/uploads/Yhteenveto-Elokuva-ja-TV-tuotantoa-koskevan-tyo%CC%88ehtosopimuksen-ma%CC%88a%CC%88ra%CC%88yksista%CC%88-19.06.23.pdf>

ALIHANKINTA JA VUOKRATYÖ

- *Milloin on kyse alihankintasopimuksesta ja miten toimitaan vuokratyön osalta?*
- **ALIHANKINTA**
 - Alihankintasopimuksella sovitaan alihankintayrityksen suorittamista palveluista.
 - Alihankintasopimuksessa ei sovita koskaan työstä, työntekijöistä, työnantajasta, työtehtävistä, palkasta, ylitöistä, työeduista eikä mistään muistakaan työsuhteeseen liittyvistä asioista.
 - Alihankintayritys suorittaa sovittuja palveluita sovittua korvausta vastaan sovituin ehdoin.
- **Jos alihankintasopimus on työsopimusta muistuttavassa muodossa, se voidaan tulkita työsopimukseksi.**
- **VUOKRATYÖ**
 - Työvoiman vuokraamista harjoittava yritys tekee työsopimuksia työntekijöiden kanssa, joiden työsuhde alkaa vasta, kun joku kolmas taho (käyttäjäyritys) tarvitsee työvoimaa.
 - Varsinainen työnantaja on kaiken aikaa vuokratyönantaja (maksaa palkan).
 - Käyttäjäyritys käyttää vuokraajatyönantajan lähettämiä työntekijöitä oman yrityksensä töiden tekemiseen. Käyttäjäyritys valvoo ja johtaa vuokratyöntekijää tämän tehdessä töitä, mutta maksaa sovitun korvauksen vuokraajatyönantajalle.

